

MÁSOKÉRTEGYÜTT

Gemeinsam für andere

2022

66. évfolyam, 6. (895.) szám

ISSN 1026-2156

VI. szám

KARÁCSONY 2022

GemeindebriefDruckerei.de

KEDVES OLVASÓK!

Hogyan ünnepeljük 2022 karácsonyát? Ezt a kérdést tehetjük fel, amikor újra, minden pandémiás korlátozás nélkül dönthetünk az ünnep megvalósításáról, felelvenítve a világjárvány előtti közösségi, családi és egyéb szokásainkat.

Hogy milyen valódi tartalommal tölthetjük meg, az idei karácsonyt, amely sok szempontból különleges lesz? Erre a kérdésre kaphatunk választ Wagner Szilárd lelkész írásán keresztül, mely rámutat a hagyományok értékére és az újítások lehetőségeire. A karácsonyból nem hiányozhat a zene, melynek egyedi varázsa ünnepünket felemeli. Mitterwallner-Moravcsik Katalin, grazi gyülekezetünk orgonaművésze bemutatja a „pásztorál“ műfaját, és az ez-

zel kapcsolatos zeneműveket, énekeket, így a „Csordapásztorok, midőn Betlehembben“ című karácsonyi éneket is.

Az év végéhez közelítve természetesen mi is visszatekintünk Andorka Hanna felügyelő beszámolójának segítségével az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet 2022. évére.

Az új naptári év elkezdéséhez pedig mi adhatna nagyobb erőt nekünk keresztényeknek, mint a karácsony ünnepe, melynek középpontjában nem más áll, mint maga Jézus Krisztus?

Istentől áldott karácsonyi ünnepet és boldog új évet kívánok!

A szerkesztő

V I S S Z A A H A G Y O M Á N Y H O Z . . .

angieconscious_pixelio.de

Sokak számára biztosan furcsán hangzik ez a cím... Egy olyan korszakban élünk ugyanis, amelyben a régi, a hagyományos inkább negatív gondolatokat ébreszt. Helyette az újításra, a hagyományokkal való szakításra, mindig új ingerek megélésére törekszik az ember. Ezáltal pedig létrehozza a folyamatos fejlődés érzését, olykor csupán ennek illúzióját. Mégis, vagy éppen ezért érdemes feltenni a kérdést, hogy milyen valódi tartalommal tölthetjük meg az idej karácsonyt, amely sok szempontból különleges ünnep lesz.

Az elmúlt években azt tapasztaltuk, hogy a szabadságunk az ünnep legjobb szándékaink szerinti megélésére korlátozott volt. Az érzés negatív voltán az sem változtatott igazán, ha be tudtuk látni az éppen aktuális intézkedések értelmét, sőt társadalmi hasznát is. Most újra abban a helyzetben vagyunk, hogy szabadon alakítsuk a dolgainkat.

A szabadság témájával való alapos foglalkozás tőlünk evangélikusoktól egyáltalán nem idegen. Reformátoraink egyik legfontosabb felismerése az volt, hogy az ember a Teremtőtől kapott szabadságát a hitben ismeri fel igazán és tudatosan élhet vele az élete minden területén. E felismerésnek különösen nagy jelentősége van abban a helyzetben, amikor felismerhetjük, hogy kitől és mitől függünk valójában. Ha ennek a folyamatnak a során tudatossá válik bennünk az Istentől ajándékba ka-

pott szabadság, akkor újra szorosabbá tehetjük az összefüggést a hitünk tudatossága és annak hétköznapi megélése között.

Keresztény közösség tagjai vagyunk, ezért így is gondolkodunk hitünk megélésének lehetőségeiről. Ne becsljük alá részvételünk jelentőségét a közösségünk életében! A pandémia és az azzal kapcsolatos intézkedések mindenekelőtt a közösségeket gyengítették meg. Sokan még ma is félnek részt venni a gyülekezetek rendezvényein, sőt még az istentiszteleteken is. Ugyanakkor elértük azt a határt, amelyen túl már nem hanyagolhatjuk el és nem szoríthatjuk háttérbe közösségépítési feladatainkat anélkül, hogy közösségünk létét veszélyeztetnénk. Így van ez a mi gyülekezetünkben is. Azt remélem, hogy a napokban befejeződött gyülekezeti hétvégénk egy új, tudatos, immár töretlen építkezés kezdete lehet.

A karácsony közeledtével persze azt is hangsúlyozni kell, hogy a hagyományaink felelevenítését otthon is érdemes elkezdni. Minden családban megvannak azok a szokások, amelyek nem csupán arról szólnak, hogy bizonyos cselekedeteket véghezvigyünk, hanem az abban résztvevőkről és az így szerzett élményekről. Az újra lehetséges - adott esetben határokon is átívelő - családi és baráti találkozók az újdonság erejével hathatnak. Éppen ebben rejlik a lehetőség a hagyományok felelevenítésére és újak megalapozására.

Mindemellett ne feledjük, hogy az ünnep igazi megélése csak akkor lehetséges, ha nyitottak tudunk lenni arra az ajándékra, azokra a felismerésekre, amelyeket Isten ebben az évben nekünk tartogat.

Áldott karácsonyt mindenkinek!

Wagner Szilárd, lelkész

„ M E N N Y B Ő L J Ö V Ö K M O S T H O Z Z Á T O K ”
(E V A N G É L I K U S É N E K E S K Ö N Y V , 1 5 0 . É N E K)

1. Mennyből jövök most hozzátok, Jó hírt mondok,
jer, halljátok, Mert nagy örömet hirdetek, Méltán
ujjong ma szívetek.

2. A Megtartó ma született, Ég-föld örül ma veletek.
Egy ártatlan kis csecsemő, Egész világ üdv lesz ő.

3. Ez Krisztus, Isten szent Fia, Ki mennyből jött a földre ma.
ő üdvözít, ő törli el Világ bűnét szent vérivel.

4. Mit sok ezer szív kérve kért, Mit Isten régen megígért,
ő hozza, tőle nyerheted Az üdvöt, örök életet.

5. Ráismertek, ez a jele: Kemény jászol fekvőhelye,
És szegénység a bölcsője, Bár világ Üdvözítője.

6. Ó, jertek, mi is örvendjünk, A pásztorokkal bemenjünk,
Hogy lássuk, mit ad Istenünk ő szent Fiában minékünk!

7. Nyílj meg, szívem, fogadd be őt, Az áldott égi csecsemőt,
Ki e világ üdvére jött! Borulj le jászola előtt!

Martin Luther (1483-1546)

ISTENTISZTELETEK ÉS GYÜLEKEZETI ALKALMAK

Nagy örömmel hívunk és várunk mindenkit istentiszteleteinkre és gyülekezeti alkalmainkra.

Kérjük Testvéreinket, hogy kövessék, olvassák és használják a gyülekezeti honlapunkon (www.evangelikus-at.com) és Facebook-oldalunkon (www.facebook.com/evangelikusat) megjelent tartalmakat. Az esetleges változásokról is itt tájékozódhatnak.

BÉCS – AUFERSTEHUNGSKIRCHE (Lindengasse 44a, 1070 Wien)

2023. január 22. - Ökumenikus istentisztelet a bécsi református templomban.

Február 5.   15 óra   Istentisztelet

GRAZ – HEILANDSKIRCHE (Kaiser-Josef-Platz 9, 8010 Graz)

Január 15.   16 óra   Ökumenikus istentisztelet-Heilandskirche

Február 12.   16 óra   Istentisztelet

C S O R D A P Á S Z T O R O K , M I D Ő N B E T L E H E M B E N

Minden keresztény ünnepnek, így karácsonynak is megvan a különleges zenei varázsa, hangulata. Az évszázadok során számos zeneszerzőt megihletett a betlehemi történet, így az orgonairodalom is gazdagon bővelkedik a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó gyöngyszemekben.

Talán az egyik legszebb, legbensőségesebb hangszeres műfaj a pasztorál (a latin *pastor* vagy olasz *pastore* szóból: „pásztor”). Gyökerei egy olasz zenés hagyományra nyúlnak vissza: a „pifferari” és „zampognari” karácsonykor lejöttek a hegyekből és Rómába vagy Nápolyba zarándokoltak, hogy a betlehemi pásztorok emlékét felidézve pásztorsípval (ital. *piffero*) és dudával (ital. *zampogna*) köszöntsék az újszülött kis Jézust.

Ez a népies, egyszerű, áhítatos, „karácsonyi” hangulatot keltő pásztorzene a 17. századtól számos zeneszerzőt inspirált. A billentyűs hangszerre (orgona, csembaló) és különböző hangszeres csoportokra írt önálló kompozíciók mellett a pasztorál előfordulhat egy többtétéles zenemű részeként is.

A karácsonyi concertókban (Corelli, Locatelli, Manfredini), az egyházi kantátákban és oratóriumokban (Pifa - G. F. Händel: Messiás; J. S. Bach: Karácsonyi oratórium, Liszt Ferenc: Krisztus, Saint-Saens: Oratorio de Noel) a *pasztorál* – tételek a karácsonyi történetet, szűk értelemben a betlehemi pásztorok zenés köszöntését, imáadását jelenítik meg.

A műfajra jellemző a mérsékelt, nyugodt tempo és a kedves, vidám karakter. A pásztorsípot imitáló dúr dallamot hosszú basszushangok (orgonapont), vagy „bordun” kvintek kísérik, mintha egy dudát hallanánk. A tipikus hármas, 6/8-os ringatózó-,

úgynevezett „*siciliano*” ritmusra kiváló példa a mindnyájunk által ismert „Csendes éj” dallama, ami egy pásztor dal és egy bölcső dal egyben.

Itt érdemes megemlíteni, hogy délnémet nyelvterületen a karácsonyi bölcső dal és a pasztorál műfaj sokszor összefonódott. A „Kindlwiegen” hagyománya egy középkori liturgikus játékra vezethető vissza, melyben

kolostorban, templomban vagy családi körben karácsonyi - és bölcső dalokat énekelve egy Jézuskának öltöztetett babát (fából, viaszból) ringattak, dédelgettek. Számos barokk, hangszerre írt pasztorál témájaként egy ismert bölcső dal szolgált.

Nem csak a pásztorzene gyökerei vezetnek vissza Olaszországba, az első templomi betlehem is innen származik, Assisi Szent Ferenc állította fel 1223-ban, az itáliai Greccióban és ezt követően a ferencesek terjesztették el egész Európában.

A népi jellegű betlehemi pásztorénekek nemcsak a templomi szertartásokhoz, a magyar karácsonyi hagyományokhoz (betlehemezés, kántálás) is szorosan hozzátartoznak.

Csak a legismertebbeket említve: „Csordapásztorok midőn Betlehemben” 17. sz.; „Pásztorok, keljünk fel!...” 18.sz.; „Mennyből az angyal...”, „Pásztorok, pásztorok örvendezve...”19.sz.

Liszt Ferenc (1811-1886) az „In dulci jubilo-zengjen víg énekszó” kezdetű, kevésbé ismert 14. századi népéneket a zongorára írt Karácsonyfa – ciklusában dolgozta fel, a második tétel „Pásztorok a bölcsőnél” címet viseli és természetesen szintén egy pasztorál.

A magyar kortárs orgonazene alkotásai közül ehhez a műfajhoz sorolhatók a következő művek:

Lisznyai-Szabó Gábor (1913 -1981): „Három magyar Pasztorál” („A kis Jézus megszületett” - „Ne féljete pásztorok” - „Csordapásztorok” feldolgozása) és Koloss István (1932-2010) „Ma-gyar karácsony”, illetve 1. Partita (variációsorozat a „Csordapásztorok” dallamára). Erről a művéről így ír Koloss István a „Muzsikától zengő karácsony” című cikkben:

„A leboruló pásztorok, Mária alakja, a pólóban nyugvó, szénán didergő, bágyadozó gyermek titokzatos, benső képek és drámai valóság. 1957-ben - fiatalon - variációsorozatot írtam minden versszakra a megjelenítés szándékával... Igazán a lelkemből szakadt ki, a félelem és az öröm kontrasztjában a történet égi és földi „mása”

egyszerre énekel.” (Új Ember 2002. 12.22)

Áldott, zenében gazdag karácsonyt kívánok!

*Mitterwallner-Moravcsik Katalin,
egyházzenesz, orgonaművész*

Források:

<https://archiv.katolikus.hu/ujember/Muzsikátólzengőkarácsony>

[https://www.wikipedia.org/wiki/Pastorale_\(Instrumentalmusik\)](https://www.wikipedia.org/wiki/Pastorale_(Instrumentalmusik)) <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-neprajzi-lexikon-71DCC/k-72CDA/karacsonyi-nepenek-karacsonyi-enek-72D80/>

<https://www.carusmedia.com/images-intern/medien/10/1808100/1808100x.pdf>

Fotók:

1. image © Arundel Castle Archives, by permission of His Grace, The Duke of Norfolk | Licence: All Rights Reserved „I Pifferari in Roma”

2.<https://www.katholisch.de/artikel/23960-seit-ueber-2000-jahren-ein-thema-die-geburt->

Koloss és Liszt művei az alábbi linkeken meghallgathatók:

Koloss István: Partita

<https://youtu.be/DxGXPXGHnoQ>

Liszt: In dulci jubilo

<https://youtu.be/MtvLNqUvyoI>

É V É R T É K E L É S 2 0 2 2

Az idei évet már nem a koronavírus járvány dominálta. Fel is lélegezhettünk volna, ha ki nem tör az orosz-ukrán háború. A lehető legrosszabb megoldást választották a felek és az Európai Unió szankciói sem hozták meg a kívánt eredményt. Emiatt csak fokozódott a bizonytalanság érzése az emberekben és az elszabaduló infláció további lelki terhet jelentett a családoknak. Gyülekezetünk lelkésze, Wagner Szilárd igyekszik ebben a nehéz időszakban még több lelki támaszt nyújtani testvéreinknek, online elérhető igehírdetéssel is. Istentiszteleteink ismét jelenléti alkalmakká válhattak a korona vírus enyhülésével, mivel eltörölték a legtöbb óvintézkedést és idén már nem került sor lockdown-ra sem. Tekintsük át a 2022-es év legfontosabb gyülekezeti eseményeit.

Március 15. alkalmából gyülekezetünk volt felügyelője, Andorka Rudolf Nagyköveti Díszoklevélben részesült. A kitüntetést a Collegium Hungaricumban rendezett ünnepségen dr. Nagy Andor, Magyarország nagykövete adta át. Andorka Rudolf egyházépítő szerepe kiemelkedő volt felügyelői tevékenysége idején. Odaadással képviselte gyülekezetünk érdekeit az Ausztriai Evangélikus Egyházon belül és jó kapcsolatot ápolt más felekezetekkel is.

Egyházi évünk kiemelkedő eseménye volt Fabiny Tamás a Magyarországi Evangélikus Egyház el-

nök-püspökének látogatása gyülekezetünkben. Erre a május 21–22-i hétvégén került sor. A programsorozat szeretetvendégséggel kezdődött a bécsi Feltámadás-templomban. Nyitóáhitatában a püspök az összefogás fontosságára hívta fel a figyelmet. Másnap, Rogate vasárnapján előbb a főváros otta-kringi (osztrák) gyülekezetében – ahol Wagner Szilárd igazgató lelkészként szolgál –, a Márk-templomban délelőtti istentiszteleten folytatódott a szomszédság tematikáját feldolgozó prédikációsorozat.

A püspöklátogatás méltó befejezéseként Fabiny Tamás a grazi magyar gyülekezetbe látogatott, ahol ünnepélyes körülmények között istentiszteleten került sor Szeitl-Eibinger Zita lektori tevékenységének kibővítésére - ezután önálló igehírdetéssel és úrvacsora osztással is szolgálhatja gyülekezetünket. Zita egyébként zenetanárként dolgozik egy stájerországi zeneiskolában és 2017 óta látja el gráci gyülekezetünkben a lektori szolgálatot. Névéhez több családi rendezvény megszervezése fűződik, közösségépítő tevékenysége dicséretet érdemel.

Érdemes még szót ejteni gyülekezetünk anyagi helyzetéről. Az idei évben az osztrák Bundeskanzleramt az elnyert támogatást csak a nyár derekán tudta folyósítani, emiatt a június első hétvégéjére tervezett gyülekezeti gyermekhétvége nem tudott megvalósulni. Ennek alternatívájaként létrejöhett december 3-4-én Adventi Gyülekezeti Hétvégénk Bad Tatzmannsdorfban, melyen bécsi és grazi gyülekezeti tagjaink egyaránt részt vehettek.

A Bundeskanzleramt támogatásának köszönhetően ki tudtuk adni és postázni „Másokért Együtt“ című újságunkat. A Magyarországi Evangélikus Egyház diaszpóra támogatásából is részesültünk, amelyet idén is a gyülekezeti élethez szükséges eszközök beszerzésére fordítottunk – digitális eszközök, könyvek, rajzkészlet gyerekeknek és még sok más hasznos dolog.

Szeretném kiemelni, hogy a hivatalos támogatások mellett minden adomány gyülekezetünk javát szolgálja. Elengedhetetlen részét képezik költség-

vetésünknek. Hálásak vagyunk, hogy egészségügyi, politikai, gazdasági nehézségek ellenére az emberekből nem vezett ki a segítő szándék és a tenni akarás.

Rövid kitekintés 2023-ra: az Ausztriai Evangélikus Egyházban választások lesznek. Ez gyülekezetünket is érinti. Reményeink szerint presbitériumunk és lelkészünk ismét elnyeri az Önök bizalmát, hogy zökkenőmentesen folytatódjon a magyar gyülekezet érdekében folytatott szolgálat.

Karácsony közeledtével egyre fontosabb a család, a rokonok szerepe. Ha tehetjük legyünk együtt szűkebb vagy tágabb körben, látogassuk meg szereteteinket és vigyük hírül: megváltó született!

A presbitérium nevében áldott, békés karácsonyt kívánok!

Andorka Hanna – gyülekezeti felügyelő

KÖSZÖNET

Tisztelt Olvasók!

Most is, mint minden évben karácsony előtt az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet (AMEGY) Presbitériuma adakozásra hívja fel a „Másokért együtt“ olvasóit és evangélikus testvéreit, hogy karácsony közeledtével lehetőségeik szerint támogassák gyülekezetünk fennmaradását. *„Bementek a házba, meglátták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt. Kinyitották kincsesládáikat, és ajándékokat adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát.* (Máté evangéliuma 2,11)

Adományait várjuk az IBAN AT70 1100 0002 9041 9100 számra, kérjük az utalásra írják rá: „Spende AMEGY“.

Isten áldása és kegyelme legyen mindannyiukkal. A presbitérium nevében köszönettel:

Andorka Hanna felügyelő

Impressum

Medieninhaber und Herausgeber:

Presbyterium der

Ungarischen Evangelischen Gemeinde

A.B. in Österreich A-1060 Wien,

Capistrangasse 2/15

Tel. +43 650 58 777 12,

E-mail: maegy.austria@gmail.com

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Erscheinungsort: Wien

Verlagspostamt: A-1060 Wien

Zul.Nr.: GZ 02Z031072 M

Richtung der Zeitung:

Informationen über die Tätigkeiten und

Veranstaltungen in der Pfarrgemeinde

Redaktion: Pfarrer Szilárd Wagner, Lektorin Zita Szeitl-Eibinger

Bankverbindung: Bank Austria, A-1011 Wien, Schottengasse 6.

IBAN: AT701100000290419100; SWIFT (BIC): BKAUATWW

A 2023. év igéje:

Te vagy a látás Istene.

(1Móz 16,13)

MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK

SZERETETTEL KÍVÁNUNK

BOLDOG ÚJ ÉVET!

